

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

Simbolul Credinței (VIII)

Opera de mîntuire (art. 3—7)

Tot ceea ce a făcut și face Fiul lui Dumnezeu întrupat, Mîntuitorul Iisus Hristos, „pentru noi oamenii și pentru a noastră mîntuire” se numește *operă de mîntuire* sau, cu un singur cuvînt, *mîntuire*. Iar mîntuire înseamnă scoatere din rău, eliberare sau rîscumpărare din robia păcatului și a morții în care căzuserăm prin protopărintele Adam, ca și împăcare cu Părintele ceresc care, prin

Hristos Mîntuitorul, ne primește din nou în comuniune cu Sine.

Numirea de mîntuire are două înțelesuri, obiectiv și subiectiv, putîndu-se astfel vorbi despre mîntuire obiectivă și despre mîntuire subiectivă, deși în sine mîntuirea este una. În înțeles obiectiv, deci mîntuirea obiectivă sau generală, este rîscumpărarea prin Iisus Hristos a omului căzut, a tuturor oamenilor, adică a

lumii întregi, sau împăcarea generală cu Dumnezeu Tatăl, prin Iisus Hristos. Rîscumpărarea, prin întruparea, jertfa și învierea Sa, a săvîrșit-o Mîntuitorul singur, în Sine, fără participarea noastră a fiecăruia în parte, ca persoane, dar nu și înafară de firea (natura) omenească în genere, fire pe care și-a asumat-o întregă (și-a însușit-o, și-a luat-o făcînd-o a Sa) la întrupare și pentru veșnicie, în ea și cu ea îndeplinind El, Hristos, întreaga lucrare mîntuitoare.

În înțeles subiectiv, personal, mîntuirea este însușirea, prin Duhul Sfînt, de către fiecare credincios a rîscumpărării realizate în Hristos, însușire sau impropriere cu puțință prin har, credință și fapte bune, în Biserică. Mîntuirea subiectivă se numește obișnuit îndreptare sau sfințire, pe lingă, simplu, mîntuire.

Astfel, cugetînd la rîscumpărare, zicem: Iisus Hristos ne-a mîntuit pe noi; iar cugetînd la îndreptare, zicem: Iisus Hristos ne mîntuiește pe noi prin harul Lui, în Duhul Sfînt, prin credință și fapte bune ale noastre, în Biserică. Cugetînd așa ne ferim de confuzii păgubitoare.

În cele ce urmează aici se expune învățătura Bisericii noastre despre rîscumpărare (mîntuire obiectivă); iar despre îndreptare sau sfințire (mîntuire subiectivă) se va vorbi în capitolul: Dumnezeu Sfințitorul.

Mîntuirea este ridicarea omului din starea în care căzuse prin Adam. Iar cum răul din Adam constă în alterarea (stricăciunea) firii omenești arătată în întunecarea minții cu privire la cunoașterea lui Dumnezeu și voii Lui, în alipirea inimii (a simțirii) de bunurile inferioare, în slăbirea voinței care se îndrepta mai mult spre cele rele decît spre cele bune, din toate acestea rezultînd ruperea legăturii de har (a comuniunii) cu Dumnezeu, ca și vina și pedepsele veșnice pentru păcat; astfel că eliberarea din toate acestea, adică mîntuirea, trebuie să cuprindă refacerea sau restaurarea firii omenești și restabilirea legăturii harice cu Dumnezeu, mai precis erau necesare trei lucrări: a) luminarea omului prin învățătura religioasă adevărată și deplină; b) restabilirea legăturii harice cu Dumnezeu; c) întărirea și susținerea.

Pr. prof. Isidor Todoran

(Continuare în pag. a 3-a)

Piine pentru suflet

Plata paharului de apă

Sfînta Scriptură este ca o fîntină adîncă, ca un izvor nesecat de înțelepciune. Cu cît ne apropiem mai mult de cuprinsul ei, cu cît scoatem mai mult din fîntina aceasta, cu atît dăm de apă mai răcoritoare și mai folositoare pentru viață și pentru mîntuire.

Uneori ni se întîmplă să trecem pe lingă cuvintele ei fără să le înțelegem deplin sensul, fără să ne dăm seama de rostul și însemnătatea lor.

Alteori, aplecîndu-ne mai atent pătrundem mai bine semnificația lor și le luăm ca pe un far luminos în calea vieții, ca o hrană pentru suflet.

Se ivesc și împrejurări care vin din afară și care ne vin într-ajutor în înțelegerea mai deplină a importanței unui text sau altuia.

Iată o pildă: Mîntuitorul a spus că „oricine vâ va da să beți un pahar de apă, în numele Meu, fiindcă sînteți ai lui Hristos, adevărat zic vouă că nu-și va pierde plata sa” (Marcu 9, 41).

Desigur Iisus a spus despre plata ce o vor avea în ceruri cei ce adapă pe cei însetați. Adică, și numai un pahar de apă dat cuiva, nu rămîne fără răsplată înaintea lui Dumnezeu.

În mod obișnuit a da un pahar de apă cuiva pare un lucru neînsemnat. Uneori a da cuiva numai un pahar de apă poate fi luat și o ofensă.

Dar lucrurile nu stau așa. Intîi pentru că ajutorul dat printr-un pahar de apă înseamnă o întrupare a iubirii, înseamnă că nu ne oprim numai la ajutorul cu vorba.

Dacă cineva îți cere un ajutor nu este de ajuns să-ți spui numai cuvinte frumoase. Adevărata milostenie nu se poate arăta numai prin cuvintele: Ai răbdare frate, sau vino mîine, sau „bunul Dumnezeu să te ajute sau să te mîngăie”, ci trebuie să-l ajuți într-adevăr, să-i dai ceea ce îți cere, ceea ce este necesar pentru viața lui. Să-i dai ceea ce îi trebuiește nu să-i îmbi ceva de care el nu are lipsă.

Dumnezeu vrea ca noi să ajutăm pe semenii, să împlinim voia Lui acolo unde ni se cere și către cine ne cere acest ajutor.

În al doilea rînd un ajutor ce ni se pare de puțină importanță poate să fie absolut necesar celui ce îl cere.

Ne-am dat seama de acest lucru aflîndu-ne în Țara Sfîntă. Era o clădire mare. Ne puteam lipsi de multe lucruri, chiar de mîncare mult timp, dar din două în două ore simțeam nevoia să bem apă. Apa devenise elementul principal de care aveam lipsă. Orice ne-ar fi dat cineva nu eram așa de bucuși ca de paharul de apă. Acesta era darul cel mai de preț pe care ni-l putea da cineva.

Ar putea zice cineva: un pahar de apă? Desigur! Acest pahar de apă valora mai mult decît toate bunătățile.

„Paharul de apă” de care a vorbit Mîntuitorul înseamnă lucrul sau ajutorul de care avem lipsă unul de la altul.

O vorbă bună unui om necăjit este „paharul de apă”, care nu rămîne nerăsplătit înaintea lui Dumnezeu. Îndreptarea unui semen de pe un drum greșit este „paharul de apă”, nebăgat în seamă de atitea ori.

Părintele VASILE

(Continuare în pag. a 3-a)

Dialogul teologic dintre Bisericile Ortodoxă și Romano-Catolică

Lucrările primei întruniri a Comisiei mixte

Anticipat de „dialogul dragostei”, la 29 mai a.c. în insula Patmos a început dialogul teologic dintre Biserica Ortodoxă și Biserica Romano-Catolică printr-un serviciu religios oficiat de Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Meliton al Calcedonului, trimisul extraordinar al Patriarhiei ecumenice. Erau de față delegații ai tuturor patriarhiilor, Bisericilor ortodoxe autocefale și autonome, precum și ai Bisericii Romano-Catolice. Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată de Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Banatului și P.C. Părinte prof. dr. Ștefan Alexe de la Institutul Teologic Universitar din București. A participat de asemenea Excelența Sa Episcopul romano-catolic Jakab Antal din Alba Iulia.

La încheierea doxologiei, Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Meliton a salutat participanții la dialog în numele Patriarhiei ecumenice și a subliniat atît importanța începerii dialogului dintre cele două Biserici, cit și semnificația inaugurării lui în insula Patmos unde a trăit și scris Apocalipsa Sf. Apostol Ioan, propovăduitorul dragostei și al unității în Hristos. În continuare, ierarhul constantinopolitan a spus: „...După veacuri de schismă și despărțire, regăsirile noastre structurate și exprimate bisericeste și nu doar la nivel academic precum și dialogul nostru teologic pentru a ajunge — dacă Dumnezeu vrea — la un acord unanim și la o mărturisire comună a credinței, nu reprezintă un scop în sine, adică nu țintesc să realizeze o unitate creștină limitată a romano-catolicilor și ortodocșilor; dialogul nostru este „pentru cuvîntul lui Dumnezeu” adresat Bisericii întregi, Bisericii una a lui Hristos...”

Din partea delegațiilor au mai cuvîntat Eminența Sa Cardinalul Johannes Willebrands, președintele Secretariatului pentru Unitate Creștină al Vaticanului și Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Partenios al Cartaginei.

Primul a arătat determinarea Bisericii Romano-Catolice de a se angaja într-un dialog teologic sincer cu Biserica Ortodoxă în scopul realizării „comuniunii desăvîrșite în credință, în respectul pluralității și diversității necesare pentru a exprima bogăția infinită a lui Dumnezeu și a darurilor Sale”. „Întîlnirea de astăzi — a mai arătat vorbitorul — trebuie să fie, în ciuda tuturor limitelor și imperfecțiunilor sale, o manifestare a măririi lui Dumnezeu. Ochiul Bisericilor noastre sînt îndreptați spre noi, dar ne privește mai ales Dumnezeu și ne ascultă rugăciunile urechile Sale. Această întîlnire trebuie să fie un moment al istoriei divine, un moment de grație care manifestă prezența Domnului printre noi...”

Al doilea, referindu-se la dialogul teologic dintre ortodocși și romano-catolici a spus: „...Trebuie să devenim slujitorii unității Bisericii cu dragoste față de adevărul lui Hristos și cu adevărul dragostei Sale... Nu există alt drum, nu există decît dialogul între cele două vechi, istorice și tradiționale Biserici ale noastre. Nu este dialogul nostru ci dialogul lui Hristos. El este cel care vorbește, El care conduce, El care vine. El este aproape și vine repede, primul și ultimul, începutul și sfîrșitul, Alfa și Omega...”

După inaugurarea dialogului teologic în insula Patmos, întrunirea propriu-zisă a continuat în insula Rodos, unde în numele Patriarhiei ecumenice, Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Spiridon a împlinit oficiul de gazdă. De-a lungul a cinci zile s-au ținut ședințe separate de către delegații ortodocși și romano-catolici, apoi ședințe comune sub conducerea celor doi co-președinți aleși ai Comisiei mixte pentru dialogul teologic: Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Stilianos Harkianakis al Australiei și Eminența Sa Cardinalul Johannes Willebrands.

Discuțiile purtate în spiritul dragostei creștine au abordat probleme de procedură și organizare, precum și probleme de teologie. Astfel între altele, pentru a se asigura continuarea dialogului, s-au constituit o comisie de coordonare din care face parte și Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Banatului, cum de asemenea trei sub-comisii de lucru formate cu precădere din teologi, între ei P.C. Părinte prof. Ștefan Alexe. Acestea urmează să se reunească periodic, pregătind întîlnirile Comisiei plene mixte.

În ce privește latura teologică a dezbaterilor, trebuie arătat că a fost analizată o amplă listă de teme referitoare la învățătura de credință a Bisericii Ortodoxe și Bisericii Romano-Catolice, subliniindu-se punctele de convergență dar neocolindu-se nici elementele specifice fiecăreia. Pe temeiul propunerilor prezentate, s-a stabilit ca în prima etapă a dialogului teologic să fie tratată tema: „Taina Bisericii și Euharistiei în lumina tainei Sfîntei Treimi”, avînd a se clarifica următoarele:

a) „Cum trebuie înțeleasă natura sacramentală a Bisericii și Euharistiei în raport cu Hristos și Sfîntul Duh? Care este relația între taine — mai ales Euharistia — și hristologia, pnevmatologia și triadologia?”

b) „Care este relația între Euharistia oficiată împrejurul episcopului de Biserica locală și Taina lui Dumnezeu Unul în comuniunea celor trei Persoane?”

c) „Care este relația între această oficiere a Euharistiei de către Biserica locală și comuniunea tuturor Bisericilor locale în Unica Sfîntă Biserică a lui Dumnezeu Unul în trei Persoane?”

În final, s-a dat publicității un comunicat oficial comun. Comunicatul a înfățișat cursul dezbaterilor întrunirii Comisiei de dialog între Bisericile ortodoxă și romano-catolică și a încadrat căutarea refacerii unității bisericesti în efortul general al lumii contemporane de a edifica pacea și buna înțelegere, o nouă ordine economică și politică internațională.

Paralel cu programul întrunirii s-au desfășurat numeroase acțiuni protocolare și de altă natură. De reținut sînt mai ales misiunile romano-catolice din 31 mai în cadrul căreia a predicat cardinalul J. Willebrands și liturghia ortodoxă din 1 iunie în cadrul căreia a predicat mitropolitul Hrisostom al Mirelor, reprezentantul Patriarhiei ecumenice.

Delegații ortodocși și romano-catolici din țara noastră au participat constructiv la dezbaterile ce au avut loc, la celelate manifestări, au stabilit numeroase contacte cu restul participanților. În trecere prin Atena, joi 5 iunie ei au făcut o vizită protocolară Prea Fericitului Arhiepiscop Serafim, conducătorul Bisericii Ortodoxe a Greciei, transmîtîndu-i salutul frățesc al Prea Fericitului Patriarh Iustin al Bisericii Ortodoxe Române.

Dialogul teologic ortodox—romano-catolic a început sub auspicii promițătoare și, în ciuda destulor etape ce mai trebuie străbătute, e de așteptat ca el să progreseze spre folosul Bisericilor interesate și spre mărirea lui Dumnezeu.

FILE DIN HRONICUL NEAMULUI

200 de ani de la nașterea lui Tudor Vladimirescu

Revoluția de la 1848
în țările române

Născut în Vladimirii Gorjului, dintr-o familie de moșneni viguroși și întreprinzători, nepot de preot — după mamă — Tudor Vladimirescu avea în spita neamului său doi arhierii și patru călugări. Cu un astfel de arbore genealogic, era normal ca din fragedă vîrstă, să învețe ceva carte și să se ridice peste cei de-o seamă cu el. Întîiul său „dascăl” a fost unul din preoții satului Pirvu Ciuhoiu, care l-a învățat să scrie și să citească pe „Bucoavnă”. La 10—12 ani, Tudor s-a dus la Craiova, unde a învățat la dascălul Lupu, văr cu tatăl său, condiclar la Divanul Craiovei. După un timp ajunge „fecior în casă” la boierul Ion Glogoveanu cu al cărui fiu — cam de aceeași vîrstă — a avut ocazia să-și lărgescă orizontul cunoștințelor cu „profesori de greacă, slovenie și alte specialități”. Aci, pe lângă luminarea minții și îmbogățirea cugetului, cunoscînd în intimitatea ei, viața de huzur a „ciocoilor”, a încolțit în el dorința de ridicare din casa de lemn, mică și întuneacă, din silnicia în care se trăia din strămoși, și i s-a înrădăcinat adînc în inimă vrerea de a ajunge în „tagma boierească”, gîndind că pătrunzînd în „cetate” va putea mai ușor „să piardă pe cei răi, pentru binele și folosul a toată țara”.

Și a ajuns boier. Dar credința strămoșească primită în copilărie i-a rămas întreagă și neschimbată, ca și purtarea cuvințioasă față de semeni și de „cei mai mari”. A adăugat la acestea spiritul de onestitate și dreptate care i-au călăuzit ființa pînă la sfîrșitul vieții.

În 1806 se înrolează voluntar în armata rusească și dobîndește împreună cu gradul de locotenent, protecția Rusiei, slujba de vîtaf de plai (în 1806), pe care, cu mici întreruperi o păstrează pînă la izbucnirea revoluției. El izbutește astfel să strîngă o avere însemnată pentru condiția lui și să se încadreze în ierarhia administrativă care conferă privilegii, onoruri și beneficii. Numele sluger (1806), el adoptă hainele boierești lungi..., dar pînă să ajungă aci, cite umiliri și nedreptăți a trebuit să îndure! (Acad. Andrei Oțetea — Tudor Vladimirescu și revoluția din 1821. Buc., 1971, p. 132—133).

Vom înfățișa cîteva aspecte mai puțin cunoscute, dar revelatoare pentru personalitatea sa, atît de complexă.

„Scoborîtor din atîția călugări, Tudor era înainte de toate om cucernic”. (M. Romanescu — Arhivele Olteniei XI, 1942, p. 10). În anul 1808, împreună cu Gheorghe Duncea, Tudor a ridicat în satul Prejna din Mehedinți — de unde era originar tatăl său — o biserică de lemn în care s-a păstrat singurul tablou, zugrăvit de un contemporan. (Vezi Magazin Istoric VIII, nr. 11, 1974, p. 32—33). În același an dăruiește bisericii un Triod (Blaj 1806) cu însemnarea: „Acest Triod s-a cumpărat de mine la leat 1808 martie 9 m... și am iscălit Theodor biv vel sluger și comăndir”. ((Radu Cre-

țeanu — în Mitropolia Olteniei XI, 5—6, 1959, p. 304). Iar la 20 mai, „30 stînjini de pămînt... să fie pentru chivernisirea sfintei biserici, și pomenirea sufletului meu și a părinților și a tot neamul meu”. (Documente... Răscoala din 1821, Buc. 1959, I, p. 41).

Pregătindu-se pentru o călătorie mai îndelungată, „Tudor își întocmește diata (=testamentul) alegînd ca epitropi 3 boieri „pentru toate precum” rînduiește mai jos. După ce enumeră bunurile mobile și imobile și după ce arată care să rămînă familiei, scrie: „...Să se dea pe îndată toți banii. Din care jumătate să se dea frățini-meu cu mumă-mea și surorii-mi dumneaei, cu analogie; iar jumătate să mi se facă pomeniri adică cele obișnuite pînă la un an; o sută de sărindare să se facă cu tot șartul (=după datină). Talere 1250 să se trimită la sfînta Agora să se dea cu legătură daru bisericii; și pentru aceasta să fie datoare biserica ca în veac să aprindă o candelă la icoana maicii Precistei să arză în toată vremea, ziua și noaptea în veac. Asemenea lei 1500 să se trimită la Ierusalim, la biserica sfîntă, tot cu așa șard, ca să arză o candelă în veac. Și bani ce va mai prisosi, să se dea pe la biserici sărace, să se cumpere cele ce va lipsi. Și la biserica ce este făcută de mine în Prejna, să se dea lei 300. Și de va mai prisosi bani, se vor mai face pomeniri care se va socoti de epitropi, adevă: fete sărace să se îmbrace; să se dea și la slugi...”. (Ibidem, p. 62—64). Se vede aici credința lui în Dumnezeu, grija pentru sufletul său, pentru răscumpărarea și iertarea păcatelor lui prin pomeni, sărindare, fapte de milostenii și ajutorința celor în suferință.

„În împrejurările grele sau cînd era silit a se ascunde de persecuția Domnilor, Tudor afla adăpost la Mănăstirea Tismana, unde avea amici devotați pe unii din părinții de la această M-re, care îl ascundeau cu mare îngrijire”. (C. D. Aricescu — Istoria Revoluției române de la 1821 — Craiova, 1874, p. 23). Odată fiind urmărit de autoritățile otomane, a găsit scăpare la mănăstirea Lainici, cu ajutorul boierului Vasile Mungescu din Tirgu Jiu, cu care era prieten. Acesta „chemă pe iegumenul schitului Lainici, ce se întimplase a se afla atunci în Jiu; îmbracă pe Tudor în veșminte călugărești, îi dă un pașaport cu nume străin, pentru trecerea sa peste frontieră, și îl recomandă apoi iegumenului al ține ascuns în numitul schit pînă va trece pericolul. Peste puțin, Tudor trecu în Transilvania”. (Ibidem — p. 23). De altfel, la începutul revoluției, Tudor a organizat mănăstirile din Oltenia și le-a aprovizionat cu toate cele de trebuință oștirilor, ca să-i fie punct de rezistență în caz de nevoie; „fiindcă acest sfînt lăcaș ca și alte asemenea, sînt făcute de neamul norodului românesc ca pe la vreri să se adăpostească și să ocrotească familiile cele cinstite” cum va scrie la 8 martie 1821, egumenului de la Horezu. (Doc. Răsc. 1821, I, p. 339).

Deși în acești ani, Tudor se ocupa de treburile gospodărești și ale „vătășiei”, nu uită de cele bisericesti. La 20 martie 1813, scrie unui prieten: „Pentru biserica dela Cerna-vîrf, să-mi scrii ce le lipsește oamenilor și pohtesc de la mine, adevă cu ce voiesc să le ajutor eu? Ca să știu, să le slujesc precum m-am făgăduit”. (Ibidem — p. 71).

La 8 ianuarie 1815, Tudor ajunge la Orșova și de aci la Mehadia, trăgînd la prietenul său protopopul Nicolae Stoica de Hațeg, cronicarul cu renume al Banatului, care printre altele consemnează: „...În Mehadia, cvartir 6 săptămîni șezu. La mine în toate zilele venea, bine să păzea; cuminte... 1816, în simbăta mare, de dimineață, iată-l în biserică. Îl întrebai: ce-i?... Toamna în septembrie, călare din Ardeal la mine veni... Am prînzit, ceru Istoria Românească, calendare c-o să șadă la băi, să cetească, să-și petreacă. Și

pînă în noembrie 9 săptămîni la băi șezu. Venea, ne întîlneam aici și la băi. Tot cuminte” (Nicolae Stoica de Hațeg — Cronică Banatului... 1969, p. 304). Istoria pe care i-a dat-o protopopul Stoica era „Istoria pentru începutul românilor în Dachia — Buda 1812 — a lui Petru Major. Afinități patriotice și naționale i-a apropiat, și Tudor mult folos spiritual a dobîndit.

Aceleași afinități l-au apropiat și de Ilarion arhimandritul mănăstirii Dealul, care a devenit unul dintre sfătuitoarii lui cei mai apropiați. Cînd venea la București, la Ilarion trăgea, și, asculta cu luare aminte vorbele lui înțelepte sporindu-și înțelegera unor fapte din trecut și din prezent, care-i ușurau lămurirea gîndurilor ce-l frămîntau și căilor pe care să porceadă. „Tot Ilarion trebuie să fi pus pe Tudor în contact cu Lazăr (Gheorghe), explicîndu-i scopul acestuia prin înființarea școalelor românești, și foloasele ce au adus românismului bărbații erudiți de peste Carpați, fie mireni, fie clerici, prin operele lor diferite, care au contribuit a deștepta în inima Românilor simțimîntul de patrie și de libertate; ...în fine, cum zice Eliade, Ilarion a cultivat acea natură brută, dar bine organizată al căruia spirit era adăpat în filosofia religiei creștine, și al cărui suflet concentra suferințele seculare ale unui popor întreg”. (C. D. Aricescu — op. cit., p. 60).

Dintr-un document apropiat anului revoluționar, reiese încă odată gîndul său la cele veșnice și grija de sufletul părinților, binefăcătorilor și strămoșilor săi; — este pomelnicul scris cu mîna lui pe un pentecostar (1800) dăruit altei biserici: „S-au dat acest Pentecostar bisericii din Cloșeni, jud. Mehedinți; și pohtim pe preoții bisericii acesteia, ce se vor afla ori în ce vreme, a avea trecute în pomelnicul de la proscomidie numele ce arăt mai jos, ca pre (elle) să le pomenească la sfîntul jertfelnic. 1819 febr. 27”; sînt înșirate 11 nume dintre care 2 arhierii, 3 ieromonahi și 1 monah, după care semnătura: „(suscris) Theodor biv vel sluger”. ((C. D. Aricescu — Acte... Craiova, 1874, p. 12—13).

Înaintînd în timp ajungem la ziua de 21 martie 1821 — cea mai măreață și strălucitoare din viața sa. Privind steagul cu care a intrat în București, ce avea înfățișare și inscripție pur creștină ortodoxă. (A. Oțetea — op. cit., p. 371), și știind că „la dreapta lui mergea un preot cu crucea în mînă” vedem că Tudor Vladimirescu pășea să înfățișeze „dreptatea și slobozenia”, și o nouă „chivernisire a Țării” sub ocrotirea și „ajutorința” lui Dumnezeu, așa cum făcuseră Ștefan cel Mare și Mihai Viteazu, și cum va fi începutul revoluției din 1848 la Islaz. (Vezi Telegraful Român, an 126, 1978, nr. 21—22, p. 2).

Revoluția lui Tudor Vladimirescu, izvorită din realitățile noastre, a urmărit rededeptarea națiunii, îmbunătățirea situației celor obidiți și năpăstuiți, desființarea clăcășiei, trecerea spre „folosul de obște” a averilor „celor rău-agonisite ale tiranilor boieri”, înlăturarea dominației străine. „Domnul Tudor” a fost o mare și strălucită personalitate a istoriei noastre naționale.

Societatea românească din zilele noastre, care a realizat integral „cererile norodului” și vrerile „patriei care se chiamă poporul iar nu tagma jefuitoarelor” precum și năzuințele pentru care s-a jertfit Tudor, prețuiește în mod deosebit și pune în valoare întregul tezaur de gîndire, de luptă și de împliniri ale înaintașilor — mase și conducători — care au contribuit la unitatea, continuitatea și urcușul spre progres național, social, material și spiritual al poporului român. Și Tudor Vladimirescu prin întreaga lui zbatere, prin sfîrșitul tragic și eroic, prin pilda vieții sale — încrustată cu litere de aur pe răbojul istoriei — este unul dintre aceștia. Slăvită să-i fie memoria!

Pr. I. M. Stoian

Unul din momentele de răscruce în istoria poporului nostru, îl constituie revoluția burghezo-democratică de la 1848, care a cuprins toate cele trei țări românești — Moldova, Transilvania și Muntenia, pe frontispiciul căreia scria: Libertate, egalitate, frățietate. Piatră de hotar între cele două lumi, revoluția, prin programul său, a dominat un secol de istorie a națiunii române, a dezvoltat toată forța, întreaga dorință de progres și putere de jertfă în numele libertății și unității patriei. Revoluția a deschis drum pentru o serie de transformări înnoitoare, ce aveau să ducă la constituirea statului român modern în 1859, la cucerirea independenței de stat în 1877/1878 și la desăvîrșirea unității naționale în 1918.

Declanșată în condițiile izbucnirii revoluției în numeroase țări din Europa, revoluția din țările române s-a datorat nemiloasei exploatare medievale exercitată asupra maselor populare, încetușării dezvoltării forțelor de producție de relațiile feudale, jefuirii bogățiilor țării de cotropitorii străini și dominației lor înrobitoare. În zilele revoluției, numite primăvara popoarelor, românii s-au ridicat la luptă, urmînd desființarea relațiilor de producție feudale, scuturarea jugului străin și realizarea unității naționale.

Referindu-se la cauzele revoluției, marele democrat-revoluționar Nicolae Bălcescu scria în *Mersul revoluției în istoria românilor*, că „revoluția generală fu ocazia, iar nu cauza revoluției române. Căuza ei se pierde în zilele veacurilor. Uneltorii ei sînt oțprezece veacuri de trude, suferințe și lucrare a poporului român asupra lui însuși”.

Revoluția din țările române a avut un caracter unitar. La baza acestei unități au stat cauzele generale, obiectivele principale cuprinse în programe, conlucrarea revoluționarilor și evoluția evenimentelor.

„CEASUL LIBERTĂȚII A SUNAT”

Prima etapă a revoluției s-a desfășurat în Moldova. Terenul era pregătit printr-un lung șir de mișcări premergătoare. Cînd a fost cunoscută revoluția franceză și reacția în lanț a acesteia pe plan european, Iași și se găseau pe un adevărat vulcan. În

seara zilei de 27 martie 1848 s-a întrunit o adunare publică la hotelul „Petersburg”, care avea drept obiect discutarea și definitivarea programului de revendicări. Adunarea, la care au participat peste 1.000 oameni, „din toate clasele, de toate opiniile, de toate națiunile, din toate provinciile Moldovei”, cum se arată în documentele vremii, s-a ținut într-o atmosferă de elevat entuziasm. Pentru prima dată, regimul a fost atacat și condamnat deschis și liber. Comitetul desemnat cu acest prilej, în fruntea căruia se afla Vasile Alecsandri, a alcătuit documentul cunoscut sub denumirea de *Petițiunea proclamativă a boierilor și notabililor moldoveni*. Îndelung gîndit, formulat cu atenție, pentru a nu oferi prilej de intervenție străină, programul urmărea introducerea treptată a unor reforme de natură să grăbească calea spre progres. „Sfînta păzire a Regulamentului organic...”, înscrisă la primul punct, ca și încercarea de a legaliza acțiunea, prin obținerea sancțiunii din partea domnitorului, urmăreau, aparent numai, să creeze impresia respectării regimului politic la aplicarea căruia vegheau cu atîta strănăcie, puterile suzerană și protectoare.

Petițiunea cuprindea măsuri împotriva corupției, precum și un întreg șir de revendicări, a căror realizare ar fi dus la modificări de structură în societate. Dintre acestea menționăm: îmbunătățirea stării țărănului, crearea unei bănci de scont, a unui tribunal de comerț, eliberarea „tuturor arestațiilor în pricina politice”, desființarea cenzurii, dizolvarea Obșteții Adunări și constituirea unei noi, formarea unei găzi cetățenești. Traducerea lor în viață ar fi pregătit cale liberă unor revendicări și mai radicale.

Exista hotărîrea ca, în eventualitatea în care domnitorul M. Sturza nu va sancționa cererile poporului, să se organizeze o mare demonstrație, în cursul căreia să se impună programul de revendicări. M. Sturza nu a mai așteptat ca acest fapt să se producă. Cu o brutalitate extremă, a instaurat un aspru regim represiv. Au fost arestate peste 200 de persoane, între care și Alexandru Ioan Cuza.

Prof. Petru I. Dav

(Continuare în pag. a 4-a)

Simbolul Credinței

(Continuare din pag. 1)

nera omului în această legătură harică.

De aceea, întru îndeplinirea acestor trei lucrări orientate spre același scop, mîntuirea, își îndreaptă Iisus Hristos opera Sa mîntuitoare, pe care El, Dumnezeu-Omul, o realizează desăvîrșit, îndeplinind, pe treaptă supremă, trei slujiri sau trei demnități: de profet, de arhieru (mare preot) și de împărat. Viața Mîntuitorului este chiar îndeplinirea în grad suprem a acestei întreprinderi slujiri sau demnități. Și toate acestea se săvîrșesc după planul lui Dumnezeu de mîntuire a lumii. Căci, încă în Vechiul Testament, viitorul Mîntuitor este vestit și ca profet (Deut. 18, 15; Is. 42, 1—4) și ca preot (109, 4) și ca împărat (Ps. 2, 6—7; Mih. 5, 2); iar în Noul Testament, Apostolii și Evangheliștii înfățișează lucrarea mîntuitoare a lui Iisus Hristos ca întreprindere profetică (Matei 13, 57; Luca 13, 33; F. Ap. 3, 22), arhierescă (Matei 20, 28; Ioan 17, 19; Evrei 4, 14; 5, 5), împărătescă (Matei 25, 31—34; Ioan 18, 33—36). Pentru îndeplinirea întreprinderii slujiri, Mîntuitorul este împuțernicit (uns) de către Dumnezeu, prin Duhul Sfînt (Is. 6, 1; Luca 4, 18, 21).

Ca profet sau învățător, Mîntuitorul descoperă adevărul religios absolut, despre ființa, voia și lucrarea lui Dumnezeu, desăvîrșind în același timp revelația Vechiului Testament, întărind și misiunea și prin viața Sa, pildă de desăvîrșire în virtute, săvîrșind și minuni și prevestind și evenimente viitoare, mai ales despre Sine și cu privire la viața Bisericii Sale. „Eu sînt calea, adevărul și viața... Eu sînt Lumina lumii; cel ce îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții” (Ioan 14, 6; 8, 12). Astfel, Hristos este plinirea (desăvîrșirea) Revelației divine; El este Revelația absolută, peste care o altă revelație este imposibilă. Duhul Sfînt, deși Desăvîrșitorul mîntuirii, nu descoperă ni-

mic nou, ci, în nedespărțire de Hristos, luminează și întărește întru înțelegerea și dezvoltarea celor revelate în Hristos (Ioan 14, 26; 15, 26; 16, 26).

Chemarea de profet o îndeplinește Mîntuitorul direct, propovăduind El însuși; iar după înălțarea la cer indirect, prin Sfinții Apostoli și urmașii lor, adică prin ierarhia bisericească de ordin divin de El, prin Duhul Sfînt, rînduită în Biserică (F. Ap. 20, 28; I Petru 5, 2).

Ca arhieru, Mîntuitorul aduce în persoana Sa, prin patimă și moarte de bună voie, jertfa rîscumpărătoare, de împăcare a omului cu Dumnezeu, în locul omului, înlătură vina și pedepsele pentru păcat și totodată reface natura căzută a omului și sfințește prin singele Său Legea cea nouă. Acestea ne sînt arătate de profețiile mesianice, de Mîntuitorul însuși, de Sfinții Apostoli, ca și, apoi, de mărturisirile de credință ale Bisericii și de Sfinții Părinți. „El (Mesia) a luat asupra-și durerile noastre și cu suferințele noastre s-a împovărat. Și noi îl socoteam pedepsit, bătut și chinuit de Dumnezeu. Dar el fusese străpuns pentru păcatele noastre și zdrobit pentru fărădelegile noastre. El a fost pedepsit pentru mîntuirea noastră și prin rănile lui noi toți ne-am vindecat” (Is. 53, 4—5). Despre Hristos, Sf. Ioan Botezătorul zice: „Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii” (Ioan 1, 29). Mîntuitorul zice că își dă trupul „pentru viața lumii” (Ioan 6, 51); „Acesta este trupul Meu, care se frînge pentru voi... Acesta este singele Meu, al Legii celei noi, care pentru voi și pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor” (Luca 22, 19; Matei 26, 28). Preoția Mîntuitorului este preoție universală și veșnică, slujire unică și supremă (Ps. 109, 4; Evr. 6, 20); este ascultare desăvîrșită „pînă la moarte, și încă moarte de cruce” (Filip. 2, 8; Rom. 5, 19); este iu-

bire fără de margini față de lume (Gal. 1, 4; 2, 20); este „jertfă de împăcare”, „jertfă de ispășire”, „pret de rîscumpărare” (Rom. 3, 25; Gal. 3, 13; II Cor. 5, 21; I Petru 2, 21, 24; I Ioan 2, 2). Cum împăcarea lumii cu Dumnezeu s-a făcut, obiectiv, mai ales prin jertfă, preoția Mîntuitorului stă în centrul opereii Lui mîntuitoare.

Jertfa de pe cruce, săvîrșită singeros o singură dată (Evr. 10, 14), se actualizează (se face prezentă) nesingeros ca jertfă euharistică, aceeași în ființă cu cea de pe cruce, pînă la sfîrșitul veacurilor, pe sfințele altare.

Ca împărat, Iisus Hristos își arată slava și puterea dumnezeiască mîntuitoare, ca împărat duhovnicesc, împărat al adevărului religios, împărat nu din lumea aceasta (Ioan 18, 36—37). Prin minunile Sale, Iisus se dovedește ca stăpîn al tuturor, a nume: prin cele săvîrșite asupra naturii (schimbarea apei în vin, potolirea furtunii), ca stăpîn al naturii; prin cele săvîrșite asupra oamenilor (vindecări, învieri, alungare de duhuri rele), ca stăpîn al vieții și morții și asupra duhurilor; prin cele săvîrșite asupra Sa (schimbarea la față, coborîrea la iad, învierea, înălțarea la cer, șederea de-a dreapta Tatălui) se arată ca avînd putere absolută. Tot ca împărat întemeiază și conduce împărăția Sa harică, Biserica, al cărei Cap este și în care rămîne totdeauna prezent și activ.

În Sfînta Scriptură, Mîntuitorul este numit adesea împărat, ca în profețiile mesianice (Ps. 2, 6; Is. 32, 5; Zah. 9, 9 și altele), la Bunavestire (Luca 1, 35), la venirea magilor de la Răsărit (Matei 2, 2, 11); însuși Iisus Hristos, în fața lui Pilat, recunoaște că este împărat (Ioan 18, 36—37); Sfîntul Apostol Pavel îl numește „Împăratul împărățiilor și Domnul domnilor” (I Tim. 6, 15); iar, după înviere, Domnul însuși spune: „Datu-mi-s-a toată puterea în cer și pe pămînt” (Matei 28, 18).

Ultimele acte împărătești ale Domnului Hristos sînt: învierea morților, judecata obștească, înnoirea (transfigurarea) cerului și a pămîntului și împărăția cea fără de sfîrșit, cu dreptii (I Cor. 15, 20—28; Luca 1, 35).

2050 DE ANI DE LA CREAREA PRIMULUI

STAT DAC CENTRALIZAT ȘI INDEPENDENT

Columna lui Traian

Construită din marmură, în anul 113, din porunca împăratului Traian, Columna se înalță și astăzi mărește în centrul Forului de la Roma care-i poartă numele, în axul templului închinat acestuia. Pe fusul său sînt sculptate scene din cele două războaie de cucerire a Daciei.

Columna nu a purtat de la început bogata decorație în relief de pe fus. Abia după cîțiva ani, sub conducerea arhitectului Apollodor din Damasc, s-a trecut la realizarea frizei continue în basorelief, care povestește războaiele romanilor cu dacii.

Friza este împărțită în două segmente egale ce prezintă primul și respectiv al doilea război. Povestea primului război este împărțită, la rîndul ei, în trei episoade. Primul episod care începe cu trecerea Dunării de către romani, continuă cu diferite scene referitoare la înaintarea armatelor romane pe o vale de rîu, în timpul căreia se plasează scena pitorească a sosirii unui sol bur care aduce împăratului un mesaj scris pe o ciupercă, și culminează cu marea bătălie de la Tapae.

Al doilea episod al primului război înfățișează luptele armatei împăratului Traian cu o armată de daci și sarmați, pătrunsă la sud de Dunăre. Pe rînd sînt prezentate drumul armatelor pe Dunăre, o luptă de cavalerie cu sarmații înzăuați, apoi o mare bătălie și victoria, serbată printr-o aclamare a împăratului. Este semnificativă scena unică pe toată coloana a soldaților romani care-și îngrijesc rănile și care dovedește violența luptelor purtate cu dacii.

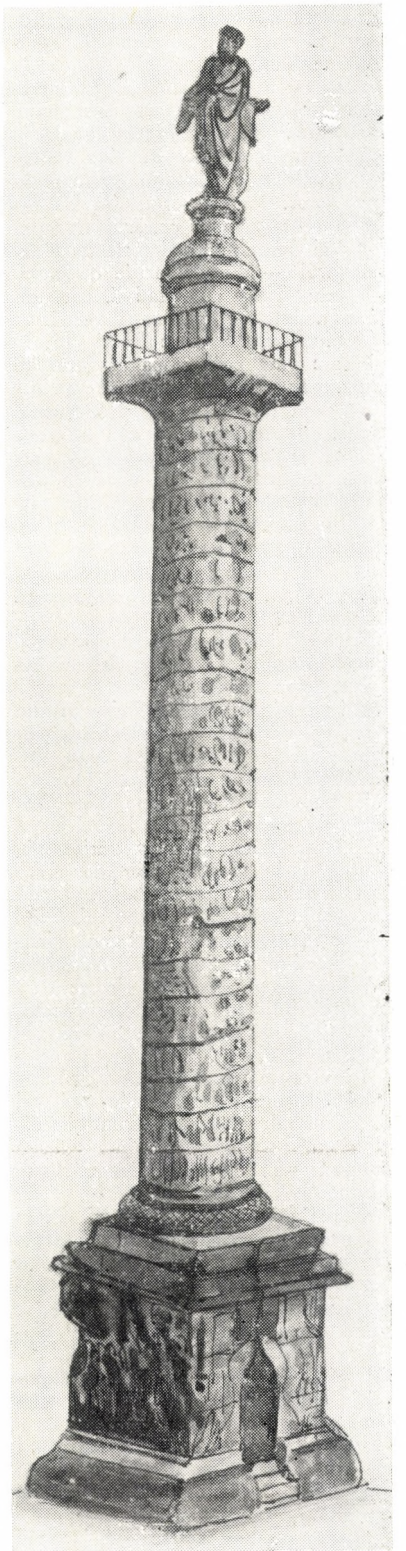
În cel de-al treilea episod, relieful povestește înaintarea romanilor prin munți, alungarea dacilor din așezările lor întărite și incendierea acestora, în sfîrșit asediul Sarmizegetuzei și se încheie cu zguduitorul scenă a închinării lui Decebal.

Pauza dintre cele două războaie este marcată prin tabloul grav al unei victorii înaripate, flancată de trofee.

Al doilea război dacic este și el împărțit în trei episoade. Primul prezintă călătoria pe mare și pe uscat a împăratului Traian din și pînă în Dacia. Călătoria se sfîrșește la Drobeta, unde se concentrează toate trupele și unde împăratul inaugurează podul construit peste Dunăre de Apollodor din Damasc.

Urmează luptele și asediul Sarmizegetuzei care constituie cel de-al doilea episod. Între imaginile pline de mișcare și dramatism, se distinge scena împărțirii ultimelor rezerve de apă între dacii asediați.

Al treilea episod povestește urmărirea ultimelor rezerve de rezistență ale dacilor. În cursul acestor acțiuni, regele Decebal, care se strecurase din Sarmizegetusa ca să organizeze în continuare rezistența, se sinucide cu sabia lui curbată pentru a nu fi prins de romani, preferînd moartea unei captivități rușinoase. Episodul, și odată cu el, întreaga narațiune, se încheie cu imaginea dacilor care coboară din munți și păduri cu familiile și întregul avut: către vetrele lor din vale, unde vor continua să trăiască alături de romani și se vor amesteca cu aceștia.

Narațiunea aceasta în marmură are o valoare deosebită pentru istoria poporului nostru, fiind unul din cele mai valoroase documente autentice privind geneza sa și trecutul glorios al înaintașilor. Imaginile săpate în piatră vorbesc despre încreștarea dintre bravul popor roman și neînfricții dacii din care s-a născut un popor nou, viteaz și harnic, al cărui rost s-a întemeiat întotdeauna pe demnitate și virtute: poporul român.

Prof. dr. Gheorghe Șora

Plata paharului de apă

(Continuare din pag. 1)

Un codru de pîine, un ajutor în muncă, o cercetare a unui bolnav, atîtea și atîtea alte ajutoare ce ne par mărunte, fără însemnătate, sînt tot atîtea „pahare de apă”, pe care Părintele Ceresc le răsplătește, cînd sînt făcute în numele Lui și cu iubire de frate, pentru cel ce are lipsă de ajutorul nostru.

Faptele acestora mărunte, nebagate în seamă la prima vedere, înobilează pe om, dacă ele sînt făcute fără ostentație, fără gînd de laudă și fără pretenția de a se răsplăti îndată.

Întelepciunea poporului nostru spune: „Fă binele și îl aruncă în mare”.

Binele cuiwa nu se poate mîrgini numai la vorbele bune ce i le spui, numai la făgăduințe pentru ziua de mîine, el trebuie concretizat, trebuie mărturisit prin fapte, prin atitudini jertfelnice de ajutorare a semenilor. El nu admite scuza: „N-am timp”, nu admite nici motivarea: „Aș face-o dar nu pot”.

„Paharul de apă” este la îndemîna oricărui creștin. Să-i dai celui ce-ți cere ceea ce are el lipsă și ceea ce sigur îți prisoșește tie. Căci fiecare avem ceva ce prisoșește și care poate umplea un gol, poate face să nu se simtă părăsit și uitat semenul nostru.

Oamenii au lipsă de multă înțelegere, de multă iubire, de multă bunățate. Uneori grijile și necazurile îi copleșesc, dar dacă vine cineva cu „paharul” bunății, al într-ajutorării el trece cu bine peste încercări și greutăți.

Oarecînd s-a zis că omenirea are mai multă lipsă de lumină. Am putea spune că omenirea zilelor noastre are mai multă lipsă de iubire, de pace și de înfrățire. Este „paharul de apă” după care însetează omul zilelor noastre. Este bine, ca slujitori ai lui Dumnezeu, cel ce este „dragoste” să oferim acest „pahar”, cu încrederea că tot ce facem pe acest drum nu rămîne fără plată, înaintea oamenilor și înaintea lui Dumnezeu.

problemele sociale, orizontul lui trebuie să fie largit,

Deci și problemele sociale trebuie să intre în preocupările noastre ca ceva ce este legat de viața credincioșilor și care trebuie subliniate alături de marile adevăruri Dumnezeiești ca unele care stau la baza înnoirii continue a vieții spirituale.

În afară de predicile ocazionale cunoaștem și folosim în cadrul activității predicatelor omilia și predica propriu-zisă. În omilia ne extindem exigent asupra întregii pericope, în timp ce în predicile propriuzise sau tematice ne oprim asupra unui citat sau adevăr de credință.

Ceea ce se cere de la noi e să facem din predicile noastre un punct de atracție pentru credincioși, să-i facem ca să aștepte cu drag Duminica să audă o predică bună.

Să năzuim ca prin fiecare predică să oferim credincioșilor noștri hrană sufletească de care au nevoie. Să le împărțim adică cuvîntul cel de-a pururi viu al Evangheliei.

Pr. Aurel Mușet

Experiențe pastoral-misionare

PREDICA

În cadrul cultului nostru religios, predica ocupă un loc de frunte. Ea este instrumentul cel mai important, care stă la îndemîna preotului spre a putea face cunoscută credincioșilor evanghelia lui Hristos.

O biserică în care amvonul nu are sonoritatea spirituală este o biserică lipsită de vitalitate, limitată la cadrul mistic al simboalelor liturgice.

Poporul vine la biserică să asculte cuvîntul lui Dumnezeu și să învețe. Cea dintîi însărcinare pe care Iisus a dat-o ucenicilor Săi a fost să meargă și să învețe. (Marcu 16, 15).

E ușor să urci amvonul, dar e greu să dai acestui amvon caracterul de adevărată catedră.

Predica este sub aspectul expunerii o oratorie, oratoria este o artă iar arta mijlocul de exprimare într-o formă cît mai sugestivă sentimentele ce-ți stăpînesc ființa.

După regulile omiletice orice predică trebuie lucrată cu frămîntare de gînd, trebuie apoi învățată spre a fi transmisă cu efect auditorului.

„Poieta nascitur, orator discimus” spune un dicton latin.

Superficialitatea în această materie a dus la o serie de sisteme, care nu dau întotdeauna rezultate pozitive.

Predicile citite fie că sînt lucrări personale, fie că sînt ale altor predicatori buni, pierd foarte mult din valoare. Sînt de preferat predicile rostite liber.

Materialul pentru predică trebuie adunat și prelucrat, ori pentru aceasta trebuie lectură multă, voință și muncă serioasă.

Auditoriul de astăzi este mult mai pretențios și te condamnă dacă urci amvonul nepregătit.

Ceea ce de fapt prezintă pentru preot astăzi ca predicator o importanță deosebită este faptul că față de

„Tema majoră a monumentului (columna — n. n.) o constituie trăinicia și maiestatea păcii romane. Firește, Traian este omniprezent, dar nu numai în postura de cuceritor, el întruchipează și clemența, dreptatea și pietatea — calități ce trebuie să caracterizeze un bun conducător. Totuși eroul reliefulor nu este împăratul, ci soldatul roman anonim, muncitor, care străbate disciplinat pe jos distanțele. Iar vitejia dacilor în vremuri de restriște, demnitatea lui Decebal în înfrîngere sînt redată cu un umanism care fac din creatorul acestei capodopere o persoană demnă de toată cinstea”.

(Extras din: Paul MacKendrick, Pietrele dacilor vorbesc, București, 1978, p. 67).

BUREBISTA

În miinile unui sculptor
începe atîta piatră
cît să cioplească un popor.
În miinile unui sculptor
începe atîta lut
cît să făurească o țară.

Și-a luat odată Burebista
un pumn de suflet geto-dac
și-a înălțat columnă:
un neam,
o vatră,
un destin.

Sanda Andronescu

DOI APOSTOLI — CA UNU...

De obicei, teologia creștină vorbește despre Sfinții Apostoli Petru și Pavel mai mult separat, scoțind la iveală îndeosebi ceea ce-i deosebește.

Biserica însă — a noastră, mai vădit decât celelalte ramuri ale Creștinătății celei oarecând una — insistă asupra elementelor comune acestor „corifei” (virfuri) ai secolului apostolic, subliniind apăsător *unitatea în diversitate* a personalităților și lucrărilor lor fertile în ogrorul Domnului. Pomenirea ce li se face anual, în calendarul bisericesc, la ziua morții lor martirice, e mărturie grăitoare în acest sens. Ea este instituită de Biserică — precum a oricărui alt sfânt din cei ce populează calendarul și sinaxarul — din dispoziție de maximă competență autoritativă. „Aduceți-vă aminte de mai-marii voștri — scrie în Epistola către Evreii (13, 7) — care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu” — priviți cu luare-aminte cum și-au încheiat viața și le urmați credința! Aceasta înseamnă că exercitarea *cultului sfinților* — la care ținem cu ardoare — implică în primul rând reînprospătarea istoriei vieții lor, învierea hotărârii de a da ascultare proverbelor lor, neuitând mai ales a lua viața lor neprihănită drept pildă de viațuire creștinească în lume.

Evocați separat, Sfinții Petru și Pavel prezintă caractere de ordinul contrastelor ferme.

Tăran pescar din Galileia, Sfântul Apostol PETRU a fost întru început ucenic al Sfântului Ioan Botezătorul, înaintemergătorul Domnului. Împreună cu fratele său, Andrei, a devenit curînd învățat al lui Iisus. Fire aprinsă, săritor la vorbă și la treabă, plin de rivnă sfântă pentru lucrarea binecuvîntată pe care o săvîrșea Mîntuitorul, fiind — pe cît se pare — cel mai vîrstnic membru al Soborului Apostolic. Sf. Petru este așezat de fiecare dată la locul întâi în pomelnicele apostolești (din Matei cap. 10, Marcu 3, Luca 6 și F. Ap. 1).

În vremea Sfinților Patimi, Apostolul Petru s-a lepădat de trei ori de Domnul, deoarece frunțașii Sinedriului au băgat frica în el. După înviere, s-a îndreptat. Drept aceea, Mîntuitorul l-a reabilitat.

După înălțarea la Cer, Sf. Petru a predicat Evanghelia în Ierusalim și în Țara Sfîntă. Mai tîrziu, a ostenit în tîrîmuri îndepărtate, propovăduind mai ales acolo unde se aflau comunități evreiești din diaspora (=împrăștiere). A ajuns astfel pînă în Mesopotamia, la Babilon (cf. I Petru 5, 13) și, spre sfîrșitul vieții, chiar la Roma.

Pentru rivna sa pilduitoare întru slujirea Evangheliei a pătimit de la stăpînitorii Palestinei oări, bătăi și temniță.

A pus cununa martiriului la anul 67, în Roma, cezar persecutor crîncen al creștinilor fiind sîngerosul Nero.

N-a condus ca episcop „sedentar” Biserica Romei pentru simplul motiv că era *apostol*, adică lucrător itinerant în via Domnului. N-a fost „vicar al lui Hristos” pe pămînt pentru simplul motiv că Hristos — Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat fiind — nu are trebuință de... „locuitor”. El fiind pururea omniprezent.

Biserica noastră cinstește în Sfințul Petru pe *unul din cei* doisprezece învățați ai Mîntuitorului. Atît!

Deși nu suferea laudă de la oameni și nici nu obișnuia a se făli decât „întru Domnul” — adică în izbînzile sale creștinești — silite de necazurile pe care i le cășuna pisma potrivnicilor săi, Sfîntul Apostol PAVEL a vorbit în cîteva rînduri și despre sine, fie cînd era tîrît la judecări, fie în epistolele sale. Înădînd laolaltă aceste frînturi autobiografice, rezultă această prezentare: „Eu sînt iudeu, născut în Tarsul Ciliciei, cetățean al unei cetăți care nu este cunoscută de însemnată. Am fost crescut în acest oraș (Ierusalim) învățînd la picioarele lui Gamaliil să țin cu strănicie legea părintească, plin fiind de rivnă pentru Dumnezeu (F. Ap. 21, 39 și 22, 3) pe care-l sluiesc — ca și străbunii mei — întru cuget curat (II Tim. 1, 3); la opt zile am fost circumcis, sînt

din neamul lui Israil, din seminția lui Veniamin, evreu din evrei; în ce privește Legea, fariseu; în ce privește rivna, prigonitor al Bisericii (lui Hristos); în ce privește dreptatea cea din Legea lui Moise, fără de prihană în viațuirea mea (Fil. 3, 5—6; II Cor. 11, 22; F. Ap. 23, 6); spoream în iudaism mai presus decît mulți din neamul meu care erau de vîrsta mea și aveam fierbinte rivnă pentru datinile mele strămoșesti (Gal. 1, 44); am trăit ca fariseu, adică după rînduile școlii celei mai exacte a Legii noastre (mozaice; F. Ap. 26, 5). Prin naștere, eu sînt cetățean roman” (F. Ap. 22, 28).

Cu vreo 2—4 ani mai tînăr decît Mîntuitorul, era și el de obîrșie din Galileia. Părinții lui s-au strămutat în capitala Ciliciei (Asia Minor). Acolo li se născuse Saul.

În tinerețe, îi ura și asupra crîncen pe creștini. A luat parte la lapidarea Sf. Arhidiacon Ștefan (F. Ap. 7, 60). După aceea, cu împunterniciri scrise din partea Sinedriului și cu slujitori înarmați, a purces spre Damasc, ca să aresteze pe creștinii refugiați acolo.

Aproape de porțile acestei cetăți, lumina divină întru care i s-a arătat învăluit Hristos cel înălțat la cer, l-a lovit vremelnic cu trupească orbire. Acolo a învățat el articolul fundamental al teologiei sale: Hristos și credincioșii sînt una, formează o unitate eclesială organică, încît prigonitor pe un creștin, suferă Hristos.

A devenit astfel — pe neașteptate și adînc convins de ceea ce mărturisea și predica — cel mai zelos propovăduitor al Evangheliei lui Iisus Hristos în mijlocul popoarelor subjurate de puterea militară a Romei cezarilor. A fost închis, torturat, batjocorit de nenumărate ori, dar alipirea lui față de Hristos n-a slăbit niciodată.

Arestat pentru a doua oară de poliția imperială romană în anul 66, a fost dus la Roma. Judecat de tribunalul cezarului și osîndit la moarte, în vara anului 67 a fost ucis cu sabia, deodată cu Sfîntul Apostol Petru.

Sf. Pavel este cîtorul celor dintîi biserici locale și regionale de pe pămîntul continentului nostru. Cele 14 epistole ale sale se adaugă perechii de epistole petrine și celorlalte piese componente ale lăsamîntului scripturistic inspirat neotestamentar.

O paralelă de amploare între cei doi corifei ai Apostolilor arată că ceea ce-i unifică, depășește detașat elementele care-i diversifică. Amîndoi s-au dedicat integral aceleiași misiuni superioare de slujire a lui Hristos, a oamenilor, a lumii. Pe amîndoi îi interesează ridicarea calității vieții oamenilor potrivit vocii lui Dumnezeu și năzuințelor firești spre propășire. Iată, spre exemplu, pe unul din ei, lansînd chemarea: „(Să) aveți în voi simțirea lui Iisus Hristos” (Fil. 2, 5). „Să vă faceți părtași dumnezeieștii firi” (II Petru 1, 4b), — îi dă replică celălalt. Îndrumăză unul din ei pe preoți cum se cuvine să-și poarte vrednicia slujirii? — „Luați aminte de voi și de *toată turma...*” (F. Ap. 20, 28; vezi și I Tim. cap. 3 ș.a. multe), — celălalt nu e mai puțin categoric: „Pe preoții cei dintre voi îi rog ca unul ce sînt împreună-preot și martor al patimilor lui Hristos și părtaș al slavei celei ce va să se descopere: păstoriți turma lui Dumnezeu, dată în paza voastră, cercetînd-o, nu cu silnicie ci cu voie bună, după (voia lui) Dumnezeu, nu pentru cîștig urît, ci din dragoste; nu ca și cum ați fi stăpîni peste biserici (interpretativ admisibil: căci ele nu sînt moșia voastră!), ci pilde făcîndu-vă turmei. Iar cînd se va arăta Mai-Marele păstorilor veți lua cununa cea nevesteșită a mării” (I Petru 5, 14).

În sfîrșit — fără a fi epuizat elementele concepționale identice — precum vede unul din ei (cf. Rom. 13, 1—7 ș.a.) îndatorirea creștinească de-a da cezarului ce-i aparține acestuia, iar lui Dumnezeu ceea ce i se cuvine lui Dumnezeu (cf. Matei 22, 21), tot așa o gîndește (creștinește) și o solicită (creștinește) și celălalt (vezi spre exemplu I Petru 2, 17 ș.a.).

O teologie rebelă, unilaterală, care a înflorit fără succes de durată la mijlocul secolului trecut (așa-numita „școală” critică raționalistă de la Tübingen) a... „hotărît” că Petru și Pavel ar fi practicat o teologie antagonistă. Nu insistăm! Grupările — (acestea — da — antagoniste!) de la Corint, pe care energica intervenție paulină le-a lichidat dintr-un asalt stau mărturie cît de fragile erau în veacul apostolic „deschiliri” formale (vezi I Cor. 3, 1 urm.) ridicate abuziv la rang de disensiuni schismatice de către critici prea puțin moderni.

La urma-urmelor, egiolul pe care Sf. Petru îl face Sfîntului Apostol Pavel (în II Petru 3, 15—16), va putea fi foarte iscusit parafrazat, dar întrecut — niciodată și de nimeni!

Sudura care face din cei doi UNU, e de calitate superioară. Ea are nume: IISUS HRISTOS.

Nu îndeșert o cîntă atît de pătrunzător cărțile noastre de cult, mai ales în rînduiala prăznuirii de la 29 iunie.

Preot prof. Dr. Grigorie Marcu

Revoluția de la 1848

(Continuare din pag. a 2-a)

Deși înăbușită cu violență, mișcarea de la 27—29 martie 1848 a inaugurat în țările române un proces revoluționar ireversibil. Reprimarea nu a putut stăvili lupta revoluționară. Ea a demonstrat doar că fără sprijinul maselor nu putea fi înfăptuită revoluția cu sorti de reușită.

„NOI VREM SĂ NE UNIM CU ȚARA”

A doua etapă a revoluției s-a desfășurat în Transilvania. Știrile despre evenimentele din Franța și, mai ales, despre cele desfășurate în Austria și Ungaria au dus la o accentuare a stării de spirit revoluționare din teritoriile românești supuse dominației habsburgice, unde ea a cuprins pe toți locuitorii, atît români, cît și maghiari, secui și sași.

După o serie de adunări locale, la 18/30 aprilie 1848, în Duminică

Tomii, s-a desfășurat la Blaj o adunare, la care au participat peste 4.000 de români. Cu acest prilej s-au luat în dezbatere, pentru prima dată într-un cadru mai larg, problemele în fața cărora se găseau românii transilvăneni, ținînd seama de obiectivele națiunii române și de desfășurarea evenimentelor revoluționare în întreg imperiul. S-a hotărît convocarea unei uriașe adunări, tot la Blaj, pentru începutul lunii mai.

Ca urmare, în 3—5 mai s-a ținut a doua adunare pe Cîmpia Libertății de la Blaj, la care au luat parte peste 40.000 de oameni. În fruntea adunării se aflau cărturarii Simion Bărnuțiu, George Barițiu, episcopii Andrei Șaguna și Ioan Lemeny, Timotei Cipariu, August Treboniu Laurian, Avram Iancu.

Adunarea a adoptat cele 16 articole ale petiției naționale, prin care se proclama egalitatea politică a națiunii române din Transilvania cu celelalte naționalități și dreptul său de a avea reprezentanți în dietă, administrație și justiție în proporție cu numărul ei. În petiția națională se cereau desființarea iobăgiei fără despăgubire, libertatea presei și întrunirilor, gardă națională, dezvoltarea învățămîntului românesc etc. Dînd curs sentimentelor naționale, zecile de mii de țărani au cerut într-un glas: „Noi vrem să ne unim cu țara!”

Impresionanta adunare de la Blaj, prilej de a-și expune dorințele în petiția națională, a fost doar punctul de plecare al luptei revoluționare a românilor ardeleni. Conducerea mișcării revoluționare românești va fi preluată de un comitet național, care și-a fixat sediul la Sibiu, sub președinția lui S. Bărnuțiu.

„UNIȚI VOM FI TARI”

A treia etapă a revoluției s-a desfășurat în Țara Românească.

Precipitarea evenimentelor din Moldova și mai ales din Transilvania au determinat constituirea unui comitet revoluționar și a unui comitet executiv însărcinat să coordoneze acțiunile pregătitoare ale revoluției în Muntenia, în care au fost aleși N. Bălcescu, A. G. Golescu și Ion Ghica. Bizuindu-se pe membrii „Frăției”, comitetul revoluționar a pregătit temeinic în întreaga țară declanșarea luptei revoluționare. S-a elaborat planul politico-militar și programul revoluției, care în cele 22 de articole sintetiza dorințele cele mai arzătoare ale țării. La loc de frunte, el prevedea independența administrativă și legislativă a statului. Apoi, urmau: desființarea privilegiilor de clasă ale boierimii, egalitatea în fața legii, adunare obștească în care să fie reprezentate toate stările societății, libertatea tiparului, instituirea gărzii naționale, emanciparea clăcășilor și improprietărea lor prin despăgubire, emanciparea mănăstirilor ce se aflau sub ascultarea patriarhilor din orientul ortodox și secularizarea averilor acestora, învățămînt egal pentru toți cetățenii.

Datorită concursului unităților militare comandate de maiorul Tell și căpitanul N. Pleșoiu, și a sprijinului dat de prefectul Gh. Magheru, revoluția a izbucnit la 9 iunie, la Islaz, în cadrul unei mari adunări populare. Acolo a fost înfățișată masei populare proclamația comitetului revoluționar și programul de acțiune al acestuia. La 11 iunie, revoluția s-a declanșat și la București, marcînd victoria cauzei naționale.

Uneltirile reacțiunii interne și intervenția armatelor țariste în Moldova, pătrunderea trupelor otomane și țariste în Muntenia, în septembrie 1848, au înfrînt revoluția din Țara Românească. În Transilvania și Banat, revoluția va continua pînă la 13 august 1849, cînd armatele habsburgice și țariste vor nimici oastea revoluționarilor maghiari în lupta de la Șiria, lîngă Arad.

Deși a fost înăbușită, revoluția de la 1848 din țările române a demonstrat vitalitatea și energia poporului român. Pe plan intern, revoluția a dat o grea lovitură feudalismului, iar pe plan extern a pus în fața Europei problema românească.

EXPOZIȚIA „JUNII BRAȘOVENI”

Din vremuri imemoriabile, populația Brașovului și zecile de mii de oaspeți sînt impresionați în perioada sfințelor sărbători de Paști de măreția unui străvechi obicei folcloric cu specific local, „Junii Brașoveni”. Organizată în șapte grupuri — indiferent de vîrstă — junii își desfășoară procesiunea lor, începînd cu prima duminică după Sfințele Paști, mergînd călări în alai sărbătorec spre „Pietrele lui Solomon” — o veche cetate dacică — pornind de la biserică „Sf. Nicolae”. Prilejuit de aceasta, are loc hora junilor, însoțită de o specifică melodie a horei, cîntată de fanfară, urmată de aruncarea buzduganului. Complementar acestei procesiuni și eșalonat pe mai multe zile ale săptămîinii au loc maioralii la diferite cruci din zona montană a Scheiului amintind de vechi puncte de apărare ale așezării. În acest context se desfășoară după ritual geto-dacic păstrat bimilenar, cultul Soarelui, îngroparea vătafului, aruncarea în țol, aruncarea buzduganului — obiceiuri care se desfășoară în funcție de marile sărbători creștine de primăvară (Sînzienă, Paști, Rusaliu).

Expoziția „Junii Brașoveni”, organizată sub egida Muzeului bisericii Sf. Nicolae din Scheii Brașovului, vine să valorifice în conținut acest obicei tradițional românesc.

Prof. Vasile Oltean

Din viața comunităților ortodoxe române de peste hotare

Organizarea unei parohii ortodoxe române la Paris

Recent s-a constituit la Paris, în cadrul Arhiepiscopiei ortodoxe române pentru Europa Centrală și Occidentală, o parohie pentru ortodocșii de origine română din capitala Franței și alte localități ale țării. Consiliul Eparhial întrunit în luna martie sub președinția Prea Sfințitului Episcop Lucian Florea a stabilit condițiile de funcționare a acestei parohii și a salutat începutul activității noilor ei slujitori, P.C. Părinte dr. Aurel Grigoraș și P.C. Arhidiacon Vasile Axinia. Totodată au fost exprimate sentimente de recunoștință Prea Fericitului Patriarh Iustin care împreună cu Sfințul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române acordă permanentă grijă comunităților de peste hotare.

După întocmirea formalităților prevăzute de legislația franceză, s-a procedat la convocarea consiliului parohial care a decis cele de rigorose privitor la sediul parohiei și lăcașul unde se vor desfășura serviciile religioase. Astfel s-a luat cunoștință de ospitalitatea oferită în spirit ecumenic de parohia reformată „Batignolles”, biserica acesteia urmînd ca, în actuala etapă, să fie folosită și de comunitatea noastră.

Prima Sf. Liturghie s-a oficiat în Duminică Rusaliilor, 25 mai, praznic devenit și hramul parohiei. La începutul slujbei Rev. Jacques Galtier a rostit în numele său și al credincioșilor pe care îi îndrumă, un călduros cuvînt de întîmpinare adresat ierarhului, clericilor și enoriașilor ortodocși români, asigurîndu-i de stima pe care o poartă Bisericii Ortodoxe Române și Intîistătorului ei, cum și de dorința de a promova relații optime în spiritul dragostei care unește pe toți creștinii.

În cadrul dumnezeieștii slujbe apoi, atît Prea Sfințitul Episcop Lucian Florea cît și P.C. Părinte Aurel Grigoraș s-au adresat credincioșilor proprii îndrumîndu-i să păstreze cu sfințenie legea străbună, să contribuie la propășirea parohiei căreia aparțin.

Amintita parohie se adaugă celorlalte numeroase din cuprînsul Arhiepiscopiei ortodoxe române pentru Europa Centrală și Occidentală iar constituirea ei dovedește dorința fraților noștri de peste hotare, cetățenii loiali țării unde s-au stabilit, de a întreține legături cu Biserica strămoșească, cu neamul din care au odrăslit, cu patria de baștină.